

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
Духът прави силата

РЕФЕРАТ

ГЕОИКОНОМИКА И РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

НА ТЕМА:

**СТРАТЕГИЧЕСКИ СЕКТОРИ В БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА -
ОРГАНИЗАЦИОННИ ВЪПРОСИ И СПЕЦИФИКА НА ТЯХНОТО
РАЗВИТИЕ**

Изготвил:

Проверил:

София, 2018

УВОД

Малките отворени икономики са силно изложени на екзогенни шокове. Възможно е да възникнат сътресения от страна на предлагането поради колебливост на цените на суровините в глобалната икономика, а също и поради промените в съвкупното търсене като бум на капиталовите инвестиции или промени в темповете на растеж на големите търговски партньори, което е в състояние да доведе до неравновесие в икономиката. Отвореността на малката икономика към екзогенни шокове се определя като икономическа уязвимост. Самата уязвимост произтича от комбинация от присъщи икономически характеристики на страната като висока степен на икономическа откритостта, концентрацията на износ и зависимостта от стратегическия внос.

Способността да се възстанови или да се приспособи към отрицателното въздействие на външни икономически шокове се нарича икономическа устойчивост. По принцип устойчивостта се разбира като капацитет на дадена система да възстановява своите функции и структура след вътрешен или външен шок¹. Най-простата устойчивост предполага способността на дадена система да "отскочи" или да възстанови своята дългосрочна тенденция от преди шока². Доколкото определението за устойчивост не е фиксирано, реакцията на икономиката в шок обикновено се описва като съпротива срещу външното въздействие или времето, което е необходимо на икономиката, за да се върне на нивата от преди кризата.

След световната финансова криза от 2007-2008 г. много правителства се фокусираха върху краткосрочни политически решения за облекчаване на отрицателните ефекти от спада върху икономиките им. Оттогава стана все по-ясно, че различните реакции на икономиките към глобалната криза бяха зависими от политически решения, взети години и дори десетилетия предварително, които са формирали капацитета на икономиката да издържа и да се възстанови от външен шок. Няма универсална рецепта за насърчаване на дългосрочните основи на устойчивата икономика, тъй като няма два шока или рецесия които да се повтарят и две икономики нямат едни и същи характеристики. Въпреки това, сред многото характеристики, за които се смята, че

¹ Allenby, B., Fink, J. Toward Inherently Secure and Resilient Societies.// Science, 2005, 309(5737), 1034-1036. doi: 10.1126/science.1111534.

² ESPON. Territorial Observation No. 12: "Territorial Dynamics in Europe – Economic Crisis and the Resilience of Regions.", September 2014

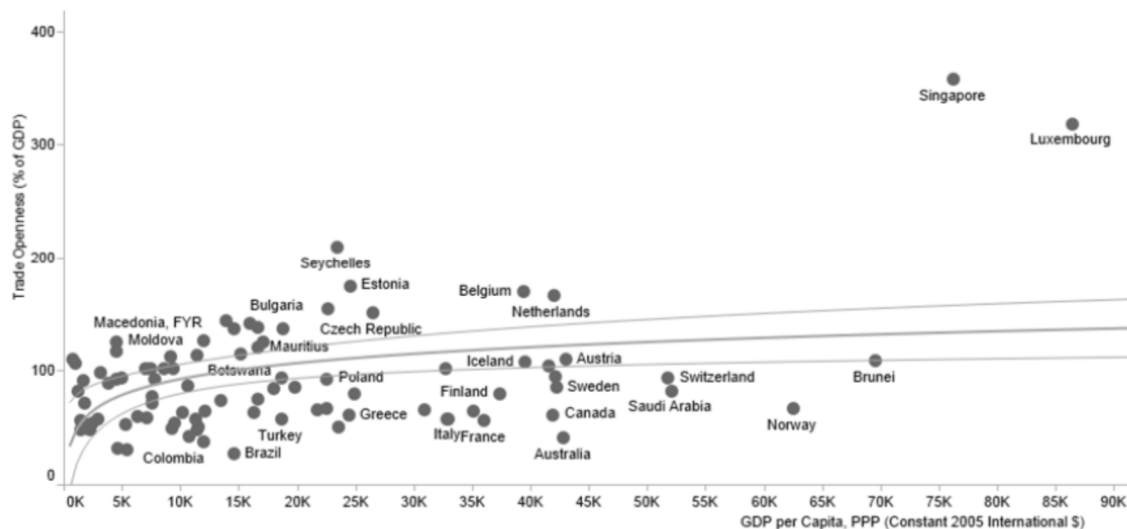
укрепват устойчивостта, е разнообразието. Регионалната диверсификация на износа е подчертана като стратегия за изграждане на по-устойчиви икономически структури³.

В ретроспекция фактът че азиатските страни са се справили добре със световната финансова криза, отчасти се дължи на техните разнообразни външни сектори и засилване на регионалната интеграция, позволяваща появата на комплексни вертикални вериги за доставки, чиито участници произвеждат широка гама от продукти и услуги.

1. Оценка на разнообразието

Основен показател, характеризиращ ролята на външната търговия за икономиката на дадена страна, е откритата търговия. Съотношението "търговия към БВП" е една от най-често използваните оценки за откритостта на външната търговия и степента на интеграция в световната икономика. Индикаторът измерва общото значение на износа и вноса на стоки и услуги за една икономика. Той дава представа за зависимостта на местните производители от външното търсене и на местните потребители и производители от доставките от чужбина. Връзката между отвореността на търговията и дохода на глава от населението (фигура 1) показва, че България има сравнително високо съотношение между търговия-БВП в сравнение със страните с подобни нива на доходи.

Фигура 1

Източник: <http://documents.worldbank.org/curated/en/805371467990952829/pdf/105051-PUB-ADD-DOI-ISBN-PUBLIC-World-Development-Indicators-2016.pdf>

³ Aiginger, K. Strengthening the Resilience of an Economy: Enlarging the Menu of Stabilisation Policy to Prevent Another Crisis. // Intereconomics, 2009, No. 5, 309-316